

Ročník 67

12/2015

polovníctvo & rybárstvo

www.polovnictvoarybarstvo.sk

Cena 1,89 €

Velká predplatiteľská súťaž o ceny za 7 000 €

TAJOMNÝ JEDNOFÚZ

**MIEŇ AKO
ŠTEDROVEČERNÉ
MENU?**

**MALÁ ZVER
VELKÉ
STAROSTI**

**Diviačia
RUJA**

Turnaj
čiernych
rytierov

VIANOCE Z RYBNÍKA

KAPOR NIE JE BROJLER

8 Poľovnícka prax

Z vtáčej perspektívy

15 Zo sveta

Boj o nosorožce

17 Lovy objektívom

Malá zver, veľké starosti

26 Živá príroda

Čierni rytieri na pytačkách

30 Kynológia

Stavače a malá zver

Aby pes nekríval

40 Strelectvo

Nie je dôležité vyhrať

61 Tajomstvá úspechu

Na mieňa vertikálne

66 Ryby našich vód

Záhadný jednofúz

68 Prívlač

Vianočný nepokoj

70 Zaznamenali sme

Úspechy levických rybárov

76 Muchy R. Hatalu

Mylar mudler

80 Kaprárčina

Ako Slňava neoslnila

82 Tak to robím ja

S drobným partíkom

84 Zo zápisníka ichtyológika

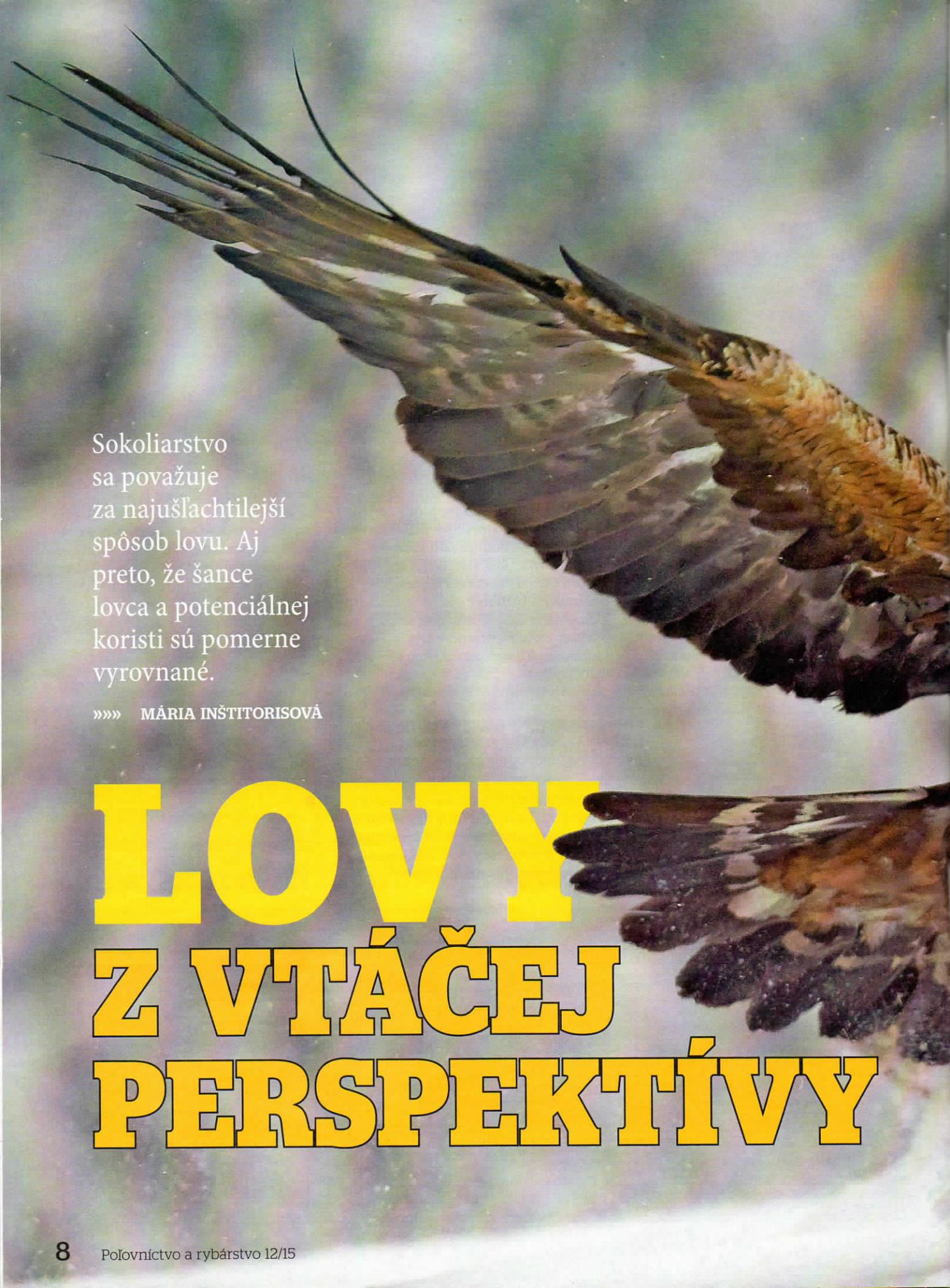
Šiesty zmysel rýb

92 V kuchyni

Pstruh plnený syrom

Kapor v marináde

Sokoliarstvo
sa považuje
za najušľachtilejší
spôsob lovú. Aj
preto, že šance
lovca a potenciálnej
koristi sú pomerne
vyrovnané.

»»» MÁRIA INŠTITORISOVÁ

LOVY Z VTÁČEJ PERSPEKTÍVY

Vdávnej minulosti slúžil lov pomocou vycvičených dravcov na získavanie potravy, neskôr sa stal skôr formou zábavy panovníkov a znakom prestíže majetných vrstiev. Predpokladá sa, že sokoliarstvo má za sebou viac ako štyritisícročnú história, pričom ako prvé lovili týmto spôsobom kočovné kmene žijúce na stepiach a náhorných planinách strednej Ázie. Do Európy preniklo sokoliarstvo v prvej polovici piateho storočia nášho letopočtu počas vpádu Hunov. Ich vodca Attila mal údajne na štítie vyobrazeného sokoľa. V stredoveku zaznamenalo obrovský rozmach aj v Anglicku, Rusku, Číne a Indii. V súlade s vtedajším právom sa mu však venovali takmer výlučne panovníci a šľachta. Významnými sokoliarmi boli napríklad rakúsky cisár Maximilián I. Habsburský, anglický kráľ Henrich VIII., francúzsky kráľ Ludovít XIII.

U NÁS

V letopisoch z deviateho storočia, z obdobia Veľkej Moravy, sa uvádzá, že aj knieža Svätopluk rád sokoliarčil. Väčšinou sa lovilo pomocou sokolov a často i jastrabov, ktoré tu boli značne rozšírené. V stredoveku bolo sokoliarstvo na území dnešného Slovenska dobre organizované. Každý väčší hrad mal vlastnú družinu sokoliarov, pričom obyvatelia okolitých osád sa venovali výcviku dravých vtákov. Takýchto obcí bolo približne päťdesiat, medzi najznámejšie patrili Dravce, Jastrabá, Orlov, Krahule, Vyšný a Nižný Orlík, ale i mnohé ďalšie.

Časť sokoliarov pri náštupe na lov v Horných Salibach

ÚPADOK A RENESANCIA

Vplyvom zdokonaľovania strelných zbraní, celospoločenského vývoja a rozširovania parforného spôsobu lovu v druhej polovici 18. storočia začína sokoliarstvo na európskom kontinente upadať a v 19. storočí vo väčšine krajín takmer zaniká. Nezmenené ostáva len v Anglicku a v Strednej Ázii. V druhej polovici 20. storočia ho však sokoliarski nadšenci pod záštitou poľovníckych organizácií v jednotlivých krajinách Európy znova oživili. V roku 1958 vznikla Medzinárodná organizácia pre sokoliarstvo a ochranu dravcov (International Association for Falconry and Conservation of Birds of Prey – IAF). V bývalom Československu uznali sokoliarstvo ako spôsob lovu v roku 1967, vtedy vznikol aj Československý klub sokoliarov. V roku 1971 bol založený Slovenský klub sokoliarov pri SPZ, ktorý sa v roku 1999 stáva členom IAF.

SÚČASNOSŤ

V roku 2012 sa naši sokoliari rozdelili do dvoch klubov. Slovenský klub

sokoliarov pri Slovenskej poľovníckej komore sa stal legítimným nástupcom Slovenského klubu sokoliarov pri SPZ. Tento klub je poľovníckou organizáciou a združuje takmer dvestopäťdesiat členov, druhý klub – Slovenský klub sokoliarov – je občianskym združením. Dravé vtáky, teda sokoly, jastraby a orly, používané v súčasnosti na sokoliarsky výcvik, pochádzajú z odchovov v zajatí. Kto sa chce stať sokoliarom, musí absolvovať minimálne ročnú sokoliarsku prax a zložiť skúšku. Podmienkou je, samozrejme, členstvo v sokoliarskom klube a platný sokoliarsky lístok. Ten, kto sa chce venovať výlučne odchovu dravcov, poľovný lístok nepotrebuje, ale musí vlastniť povolenie na chov chráneneho živočícha. Všetky druhy dravcov a sov sú totiž zaradené do najohrozenejšej kategórie A zoznamu CITES (Dohovor o medzinárodnom obchode s ohrozenými druhmi voľne žijúcich živočíchov a rastlín).

PROFESIONÁLI

Mnohí sokoliari si svoj koniček premenili na profesiu. Mimoriadnej obľube sa v širokej verejnosti tešia najmä ich vystúpenia na hradoch a kaštieľoch. Nenahraditeľnú službu plnia pernaté dravce na letiskách, kde chránia lietadlá pred kolíziami s vtáctvom. Vo väčších mestách plašia holuby, čím zabraňujú poškodzovaniu historických budov a pamiatok agresívnym trusom. Využívajú sa tiež na vytáčanie havranov z obytných zón.

Doma i v zahraničí sa často uplatňujú v rámci biologickej ochrany vinohradov, ovocných sadov a čučoriedkových plantáží pred náletmi škorcov.

Úlovok trojročného orla skalného chovateľa Františka Chrupu z Ašu (ČR).

UNESCO

Sokoliarstvo je od roku 2010 zapísané do svetového zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva UNESCO. Jednou z podmienok zápisu do tohto zoznamu je splnenie podmienky, že daný prvok, tradícia alebo umenie sa budú odovzdávať z generácie na generáciu. „V sokoliarstve to platí naplno, pretože nie všetko získate z internetu alebo z kníh, ale musíte sa to naučiť od staršieho sokoliara. Každý kandidát na členstvo v našom klube musí minimálne rok vykonávať sokoliarsku prax u skúseného sokoliara, o čom aj prinesie potvrdenie,“ vysvetluje prezident Slovenského klubu sokoliarov pri SPK Ing. Alojz Kaššák. Na zozname svetového dedičstva sú už také krajinu ako Belgicko, Francúzsko, Španielsko, Česká republika, Južná Korea, Mongolsko, Spojené arabské emiraty, Sýria, Saudská Arábia, Maroko a Katar. Slovensko má tento atraktívny cieľ vinou byrokracie ešte stále pred sebou.

BUDÚCNOSŤ

Aby sokoliarstvo naďalej ostalo žijúcim dedičstvom ľudstva, veľmi dôležité je

vychovávať nové generácie sokoliarov. Aj preto v roku 2013 pribudol do vyhlášky MPRV SR č. 489/2013 Z.z., ktorou sa vykonáva zákon o poľovníctve, paragraf 37a o sokoliarskej skúške. Tá dovtedy nebola zakotená v žiadnej právnej norme. „Na základe uvedenej právnej úpravy sa SKS pri SPK stal jedinou sokoliarskou organizáciou na Slovensku, ktorá môže vychovávať nových sokoliarov a po absolvovaní skúšky vydávať sokoliarske preukazy,“ pripomína A. Kaššák.

NA ŠKOLÁCH

Sokoliarstvo sa u nás vyučuje na Technickej univerzite vo Zvolene, ďalej na stredných lesníckych školách v Banskej Štiavnici, Liptovskom Hrádku a v Prešove. A doslova unikátom je výučba tohto predmetu na Základnej škole s materskou školou Maximiliána Hella v Štiavnických Baniach, kde ako na jedinej základnej škole vo svete učia umenie sokoliarstva! Školáci, ktorí sa venujú tomuto hobby pod vedením riaditeľa Mgr. Pavla Michala, už precestovali celé Slovensko a navštívili Taliansko, Belgicko, Veľkú Britániu,

Rukavice Holík
pre lovčov
a poľovníkov

Holík

hunting

„S našimi
rukavicami
neminiete“

TRIGONA

Distribútor pre Slovensko

Námestie slobody 2916/25
811 06 Bratislava
tel.: + 421 2 3810 4413
e-mail: info@trigona.sk
www.trigona.sk

www.holik-international.cz